

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 15. točke 2. i članka 8. stavaka 1. i 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12), članka 78. i 97. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13) u postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva PBZ-LEASING d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 44, OIB: 57270798205 zastupanog od strane predsjednice uprave Nives Vreto i člana uprave Petra Paštrovića, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 22. travnja 2021. donosi

RJEŠENJE

1. Društvu PBZ-LEASING d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 44, OIB: 57270798205, radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja dostaviti pisano očitovanje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene na način da je od 2009. u određenom trenutku ugovornog odnosa prestalo usklađivati promjenjive kamatne stope (temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke) s promjenama tržišnih vrijednosti referentnih kamatnih stopa odnosno primijenilo je interno određenu minimalnu kamatnu stopu iako ista nije bila ugovorena.
2. Društvu PBZ-LEASING d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 44, OIB: 57270798205, nalaže se da u roku od 5 dana od dana primitka ovoga Rješenja, na početnoj internetskoj stranici društva PBZ-LEASING d.o.o., objavi da je Hanfa donijela ovo Rješenje dana 22. travnja 2021., sa mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hanfe na kojoj je ovo Rješenje objavljeno i tu obavijest drži na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 973-04/19-01/27, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva PBZ-LEASING d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 44, OIB: 57270798205 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 21. siječnja 2021. sastavljen je Zapisnik o obavljenom nadzoru, KLASA: UP/I 973-06/21-01/01, URBROJ: 326-01-50-52-521-21-2, (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvu je omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo je dana 1. veljače 2021. dostavilo podnesak „PRIGOVOR PBZ-LEASING d.o.o.“ (dalje u tekstu: Prigovor).

1. U dijelu nadzora nad obračunom kamatnih stopa u ugovorima o leasingu utvrđeno je da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu u valuti EUR kod kojih je obračunavalo leasing rate/obroke temeljem ugovorene (kod ugovora o financijskom leasingu) odnosno interno određene (kod ugovora o operativnom leasingu) promjenjive kamatne stope koja se sastojala od fiksnog dijela (kamatne marže) i promjenjivog dijela (vrijednosti referentne kamatne stope 3m EURIBOR). Sukladno odredbama ugovora o financijskom leasingu Društvo je bilo dužno usklađivati leasing rate (odnosno kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo te rate) s vrijednošću 3m EURIBOR-a na tromjesečnoj osnovi.

Nadzorom je utvrđeno da je Društvo na dijelu ugovora o leasingu od 2009. godine u određenom trenutku ugovornog odnosa prestalo usklađivati kamatne stope s promjenama referentnih kamatnih stopa. Društvo je primijenilo interno određenu minimalnu kamatnu stopu na način da je, u trenutku kada je kamatna stopa uslijed smanjenja 3m EURIBOR-a došla do te minimalne kamatne stope, prestalo usklađivati kamatnu stopu na način da se ista dodatno umanjuje. Kod dijela ugovora o leasingu minimalna kamatna stopa bila je jednaka početno ugovorenoj (ili od Društva interno određenoj) kamatnoj stopi dok je kod dijela ugovora ista iznosila 4%. S obzirom da minimalna kamatna stopa nije bila ugovorena, Društvo je prilikom usklađivanja kamatnih stopa koristilo pogrešnu vrijednost referentne kamatne stope čime je postupilo suprotno ugovornim odredbama. Minimalnu kamatnu stopu od 4% Društvo je primijenilo na 1.042 ugovora o leasingu dok se Društvo nije moglo očitovati o broju ugovora na koje je primijenjena minimalna kamatna stopa u visini početno ugovorene kamatne stope. Minimalna kamatna stopa u iznosu od 4% najvećim dijelom je primjenjivana u 2009. i 2012. godini odnosno u razdobljima značajnog pada 3m EURIBOR-a. Društvo se očitovalo da primjena minimalne kamatne stope nije regulirana pisanim odlukama Uprave, već da je ista primijenjena operativnom provedbom temeljem naloga tada nadležnog člana Uprave.

Nadzorom je utvrđeno da minimalna kamatna stopa i njena primjena nisu bile ugovorene. Društvo se očitovalo da je primjena minimalnih kamatnih stopa bila iskomunicirana s primateljima leasinga prije sklapanja ugovora o leasingu te da je kod ugovora o financijskom leasingu ista izvršena sukladno općim uvjetima ugovora. Međutim, Hanfa je utvrdila da su ugovorne odredbe koje reguliraju promjenu kamatnih stopa nejasne te da nisu davale pravo Društvu da mijenja kamatnu stopu u tada aktivnim ugovorima o leasingu odnosno da primjenjuje minimalnu kamatnu stopu. Također je utvrđeno da su ugovorne odredbe bile sastavljene suprotno Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08; dalje u tekstu: ZOO iz 2008.) jer nisu predviđale suglasnost ugovornih strana o izmjeni kamatnih stopa (kao bitnog sastojka ugovora) već su omogućavale jednostranu izmjenu istih od strane Društva.

Prilikom promjene kamatnih stopa (primjene minimalne kamatne stope) Društvo nije jasno i pravovremeno obavijestilo primatelje leasinga o navedenom čime je izbjegnuto utjecaj primatelja leasinga na izmjene bitnog sastojka ugovora o leasingu. S obzirom da je jednostrano izmijenilo kamatne stope Društvo je postupilo suprotno odredbama članka 247. ZOO iz 2008.

Kao razlog primjene minimalne kamatne stope u ugovorima o leasingu Društvo je navelo drastični pad EURIBOR-a koji je uvjetovao povećanje kamatnih marži u ugovorima o kreditu kojima je Društvo financiralo svoje poslovanje. Nadzorom je utvrđeno da nije došlo do povećanja inicijalno ugovorenih kamatnih marži u primljenim kreditima (kojima je Društvo financiralo ugovore o leasingu kod kojih je povećalo kamatne stope) odnosno nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu. Porast kamatnih marži u novosklopljenim kreditima (kojima bi se trebali financirati novi ugovori o leasingu) ne bi trebao utjecati na porast kamatnih stopa u već sklopljenim ugovorima o leasingu, već samo u novim. S obzirom na kamatnu usklađenost plasmana i izvora financiranja smanjenje vrijednosti 3m EURIBOR-a ne bi trebalo biti razlog za primjenu minimalne kamatne stope. Slijedom navedenog, Hanfa je zaključila da Društvo nije imalo opravdane razloge za promjenu kamatne stope u ugovorima o leasingu odnosno primjenu minimalne kamatne stope.

Uzimajući u obzir sve gore opisano, nadzorom je utvrđeno da je Društvo jednostrano i selektivno promijenilo inicijalno ugovorene kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke na način da je primijenilo minimalnu kamatnu stopu pri čemu kao podlogu za navedeno nije imalo jasne ugovorene odredbe i opravdane razloge te o navedenim izmjenama nije na primjeren način obavijestilo primatelje leasinga. Na taj način Društvo je u razdobljima korištenja minimalne kamatne stope (neusklađivanju s promjenama referentne kamatne stope) obračunalo primateljima leasinga veći iznos leasing rata/obroka od inicijalno

ugovorenih. Navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 135/06; dalje u tekstu: Zakon iz 2006.) i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. Zakona iz 2006. Pored navedenog, Društvo odnosno članovi njegove uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. Zakona.

Društvo u Prigovoru uvodno navodi da je imalo valjanu pravnu osnovu za promjenom kamatnih stopa, a što je i potvrđeno pravomoćnim sudskim presudama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske br. Pž-120/2018-3 od 10. lipnja 2020. godine i Pž-1290/2018-3 od 22. rujna 2020. dosuđenim u korist Društva. Društvo se poziva na presude koje je donio Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odlučujući o načinu poslovanja Društva u materiji koja je dio nadzora te navodi kako sudovi imaju primarnu nadležnost u tumačenju odredbi ZOO-a. S obzirom na navedeno Društvo smatra da su priložene presude izrazito bitne za utvrđivanje činjenica u predmetnom nadzoru, odnosno za utvrđivanje da li je neko postupanje u skladu sa zakonom. Društvo tako navodi da je uvidom u Opće uvjete za sklapanje Ugovora o financijskom leasingu Visoki trgovački sud Republike Hrvatske utvrdio da je pod točkom 6.1. navedeno: „*Usklađivanja visine obroka leasinga ili drugih plaćanja iz Ugovora uslijed promjene valutnih tečajeva, promjene valute Ugovora/valute plaćanja, promjena uvjeta refinanciranja, kao i promjene ostalih uvjeta navedenih u točkama 19. i 20. ovih ugovornih uvjeta ne smatraju se izmjenom ili dopunom Ugovora, time da za takva usklađivanja ne traži se suglasnost primatelja leasinga (6.2.)*“. Nadalje, navodi se da je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske pravilno utvrdio da „*prema odredbi članka 142. stavka 1. ZOO-a, Opći uvjeti koje odredi jedan ugovaratelj, bilo da su sadržani u formalnom ugovoru, bilo da se na njih ugovor poziva, dopunjuju posebne pogodbe utvrđene među ugovarateljima u istom ugovoru, i u pravilu obvezuju kao i ove*“. Na kraju Društvo navodi da se u pravomoćnim presudama u korist Društva zaključuje da „*Opći uvjeti ugovora čine popis ugovornih klauzula formuliranih u pisanom obliku kojima se ugovorne strane mogu koristiti tako da sve te klauzule ili neke od njih uključe u ugovor, da se u ugovoru pozovu na njih ili samo na neke*“. Društvo u Prigovoru posebno ističe da obrazloženje po predmetnim presudama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske u potpunosti potvrđuje da je Društvo imalo pravnu osnovu za promjenom kamatne stope prilikom aktiviranja zaštitne kamatne stope od 4%. Također, iako Društvo svoje postupanje kod ugovora o leasingu koji su imali minimalnu kamatnu stopu koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi ne smatra promjenom kamatne stope, sukladno predmetnim presudama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Društvo smatra da je imalo valjanu pravnu osnovu kod takvih ugovora mijenjati kamatnu stopu.

Uvidom u dostavljene presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske razvidno je da se obje presude odnose na odlučivanje o presudama Trgovačkog suda u Zagrebu u kojima se u oba slučaja kao tužitelj pojavljuje isto trgovačko društvo (dalje u tekstu: Tužitelj), a tuženik Društvo. Predmet spora navedenih presuda je postupanje Društva u dva različita ugovora o financijskom leasingu sklopljena u 2005. u kojima su objekti leasinga bila plovila. Tužitelj je kao primatelj leasinga tužio Društvo jer je samoinicijativno promijenilo visinu stope redovne kamate te je Tužitelj stoga platio Društvu više nego što je po ugovoru trebao. Jedna presuda Trgovačkog suda u Zagrebu donesena je u korist Društva dok je druga donesena u korist Tužitelja. Na presudu koja je donesena u korist Društva Tužitelj je podnio žalbu Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske koji je navedenu žalbu odbio. Na presudu koja je donesena u korist Tužitelja žalbu je podnijelo Društvo te je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske prihvatio žalbu te preinačio odluku prvostupanijskog suda u korist Društva.

Iz dostavljenih presuda je razvidno da su ugovori koji su bili predmet spora sklopljeni u 2005. odnosno prije stupanja na snagu Zakona iz 2006. i pripadajućih pravilnika kojima je bio propisan obvezni sadržaj ugovora o leasingu.

Osim navedenih presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Društvo u sklopu Prigovora nije dostavilo drugu relevantnu dokumentaciju (presude prvostupanjskog suda, nalaze sudskih vještaka temeljem kojih je prvostupanjski sud donio odluke te same ugovore o financijskom leasingu čije su odredbe bile predmet spora) iz koje bi se u potpunosti mogle utvrditi okolnosti slučaja koji je bio predmet spora ugovornih strana.

U sklopu nadzora Hanfa je, temeljem ugovora uzetih u uzorak, osporila ugovore o financijskom leasingu sklopljene u 2008. kojima su financirana vozila i nekretnine te ugovore o operativnom leasingu kojima su financirana vozila. S obzirom da Društvo nije dostavilo ugovore koji su bili predmet spora Hanfa se nije mogla uvjeriti da su odredbe tih ugovora identične odredbama ugovora koje je Hanfa osporavala te da bi se na njih mogao primjenjivati stav Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske. Iz obrazloženja presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske se može iščitati samo dio ugovornih odredbi i to da su opći uvjeti ugovora o financijskom leasingu plovila u točki 6.2. sadržavali odredbu da se usklađivanje visine obroka leasinga uslijed promjene uvjeta refinanciranja ne smatra dopunom i izmjenom ugovora te u točki 20.1. da je kamatna stopa promjenjiva i da ovisi o uvjetima refinanciranja na tržištu.

Usporedbom tih odredbi i odredbi koje su osporavane u nadzoru Hanfa je utvrdila da se odredbe ugovora o financijskom leasingu plovila iz 2005. koje su bile predmet sudskog spora razlikuju od odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu vozila koje su osporavane u tijeku nadzora dok se u značajnoj mjeri podudaraju tek s odredbama ugovora o financijskom leasingu nekretnina. S obzirom da se ne radi o istim ugovornim odredbama Hanfa zaključuje da navedena presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske nije relevantna za nadzorom utvrđene nepravilnosti kod ugovora o financijskom i operativnom leasingu vozila.

Vezano uz sličnost ugovornih odredbi financijskog leasinga plovila iz 2005. (koje su bile predmet spora) i financijskog leasinga nekretnina (koje je Hanfa osporavala u nadzoru) Hanfa ističe da je provedbom nadzora donekle sličnih odredbi općih uvjeta ugovora o leasingu Zapisnikom detaljno i opširno utvrdila sve činjenice vezane uz obračun kamata i argumentirano obrazložila razloge zbog kojih smatra kako odredbe općih uvjeta ne daju pravo Društvu da ih bez opravdane osnove i bez pristanka druge ugovorne strane mijenja. Čak i kada bi kod ugovora o financijskom leasingu nekretnina postojala pravna osnova za promjenu kamatnih stopa zbog promjene uvjeta refinanciranja nadzorom je nepobitno utvrđeno da se nisu stekli uvjeti za navedeno.

S obzirom da Društvo, osim navedenih presuda Visokog trgovačkog suda, nije dostavilo nikakvu ugovornu dokumentaciju Hanfi nisu poznate sve odredbe ugovora koji su bili predmet spora i kakvo je bilo postupanje Društva u tom ugovornom odnosu, a zbog kojeg postupanja je primatelj leasinga pokrenuo spor. S obzirom na navedeno Hanfa se nije mogla uvjeriti jesu li okolnosti slučaja koji je bio predmet spora identične okolnostima slučajeva koje je Hanfa osporila u predmetnom nadzoru.

Sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona Društvu je bilo omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Hanfi je nejasno zašto Društvo nije dostavilo kompletnu dokumentaciju iz navedenog spora s primateljem leasinga iz koje bi u potpunosti bilo razvidno činjenično stanje u tome sporu.

Pored navedenog, Hanfa je u nadzoru utvrdila da je Društvo mijenjalo kamatnu stopu u ugovorima o leasingu na način da je bezugovorno primijenilo minimalnu kamatnu stopu koja je na dijelu ugovora iznosila 4%, a na dijelu ugovora bila jednaka početnoj kamatnoj stopi. Društvo je u sklopu nadzora dostavilo popis ugovora kod kojih je bezugovorno primijenilo

minimalnu kamatnu stopu od 4% te popis ugovora kod kojih je ugovorno i bezugovorno primijenilo minimalnu kamatnu stopu koja je bila jednaka početnoj kamatnoj stopi. Hanfa je utvrdila da se ugovori koji su bili predmet spora između Društva i Tužitelja ne nalaze na popisu ugovora kod kojih je Društvo primjenjivalo minimalnu kamatnu stopu iz čega bi se moglo zaključiti da način promjene kamatne stope u predmetnom sporu nije identičan načinu promjene kamatne stope koji je utvrđen u nadzoru, a što dodatno ide u prilog tome da presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske nije relevantna za nadzorom utvrđene nepravilnosti.

Uzimajući u obzir sve navedeno Hanfa smatra kako priložene presude ne predstavljaju argument kojim bi Društvo moglo opravdati svoje postupanje prema primateljima leasinga na način kako je to obrazloženo Zapisnikom.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da svoje postupanje kod ugovora o leasingu koji su imali minimalnu kamatnu stopu koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi ne smatra promjenom kamatne stope, već smatra da je mijenjalo kamatnu stopu samo kod ugovora o leasingu kod kojih je aktiviralo zaštitnu kamatnu stopu od 4%. Za navedenu tvrdnju Društvo nije dostavilo nikakvo obrazloženje.

Nadzorom je utvrđeno da je Društvo obračunavalo leasing rate/obroke temeljem promjenjive kamatne stope koja se sastojala od fiksnog dijela (kamatne marže) i promjenjivog dijela (vrijednosti referentne kamatne stope 3m EURIBOR) te da se kamatna stopa mogla mijenjati sukladno promjenama tržišne vrijednosti 3m EURIBOR-a na tromjesečnoj osnovi. Prema tome svaki prestanak usklađivanja kamatne stope s promjenama referentne kamatne stope nedvojbeno predstavlja izmjenu kamatnih stopa iz razloga što se kamatna stopa ne obračunava na način kako je to inicijalno ugovoreno.

Hanfa nije osporavala primjenu minimalne kamatne stope tamo gdje je ista bila ugovorena već samo kod ugovora koji nisu sadržavali odredbe o njoj primjeni. Nadzorom je utvrđeno da je i kod primjene minimalne kamatne stope od 4% i kod primjene minimalne kamatne stope koja je jednaka početnoj ugovorenoj kamatnoj stopi Društvo u trenutku kada je kamatna stopa uslijed usklađivanja došla do vrijednosti minimalne kamatne stope prestalo usklađivati kamatnu stopu s promjenama referentnih kamatnih stopa na način da se ista umanjuje, pri čemu za navedeno postupanje nije imalo ugovornu osnovu. Znači, u oba slučaja je postupanje Društva bilo identično. Jedina razlika između primijenjenih minimalnih kamatnih stopa je to što je kod minimalne kamatne stope od 4% Društvo istu naknadno odredilo i primijenilo u određenom trenutku trajanja ugovornog odnosa dok je kod minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi ista bila interno određena od strane Društva već prilikom sklapanja ugovora o leasingu. Stoga je nejasno zašto Društvo smatra da primjena minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi ne predstavlja promjenu kamatne stope.

Vezano za primjenu minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi, Društvo u Prigovoru navodi da je za svaku takvu primjenu kod ugovora o financijskom leasingu imalo podlogu u Standardnim uvjetima financiranja koji su objavljivani na web stranici Društva i nalaze se u svakoj poslovnicu Društva na uvid potencijalnim klijentima, počevši od 3. travnja 2009. i u kojima je prema navodima Društva bilo jasno naznačeno da se za sve ugovore primjenjuje minimalna kamatna stopa sa specificiranim iznosom.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi kako je kod svih ugovora s minimalnom kamatnom stopom sa svim primateljima leasinga prilikom pregovaranja oko ugovornih uvjeta dogovorilo minimalnu kamatnu stopu pri čemu se poziva na odredbe ZOO-a o usmenim dopunama i usmenim pogodbama.

Društvo u Prigovoru također navodi da je tijekom nadzora upoznalo Hanfu da na pojedinim obrascima ugovora o leasingu za vozila greškom nije bila naznačena minimalna kamatna stopa te da je Društvo odmah po saznanju izmijenilo u aplikaciji obrazac ugovora o

financijskom leasingu za vozila čime je isti uskladilo s već odobrenom odlukom o odobrenju financiranja objekata leasinga.

Vezano uz primjenu minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi Društvo zaključno navodi da je postupalo po ugovornim uvjetima, po tada standardnim uvjetima financiranja, da je obavijestilo primatelje leasinga o ugovorenoj minimalnoj kamatnoj stopi, kao i o početku primjene minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi. Iz navedenih razloga, Društvo smatra da kod primjene minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi nije jednostrano promijenilo kamatne stope, već se kamatna stopa prestala usklađivati u trenutku kad je postala minimalna sukladno ugovorenim uvjetima.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Uvidom u dostavljene Standardne uvjete financiranja za koje Društvo u Prigovoru tvrdi da su podloga za primjenu minimalne kamatne stope Hanfa je utvrdila da isti predstavljaju javno objavljene uvjete pod kojima je Društvo bilo spremno financirati primatelje leasinga. U istima se navodi minimalna kamatna stopa kao zbroj kamatne marže i 3m EURIBOR-a te predstavlja najnižu kamatnu stopu koju je Društvo bilo spremno ponuditi prilikom sklapanja ugovora. Međutim, u navedenim Standardnim uvjetima financiranja nigdje nije naznačeno da ta minimalna kamatna stopa predstavlja kamatnu stopu ispod koje se neće usklađivati nominalna kamatna stopa odnosno da će se u trenutku kada kamatna stopa uslijed smanjenja 3m EURIBOR-a dođe do te minimalne kamatne stope, kamatna stopa prestati usklađivati na način da se dodatno umanjuje.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da je s primateljima leasinga dogovorilo primjenu minimalne kamatne stope, međutim to iz dokumentacije zaprimljene u toku nadzora ne proizlazi. Sukladno članku 36. stavku 3. Zakona iz 2006. određeno je kako ugovor o leasingu mora biti sklopljen u pisanom obliku dok je sukladno stavku 4. istog članka određeno kako ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. Sukladno članku 22. stavku 2. Zakona iz 2006. članovi uprave leasing društva moraju osigurati praćenje rizika kojima je izloženo leasing društvo kod poslovanja te donijeti odgovarajuće mjere kojima će leasing društvo ograničavati rizike. Uzimajući u obzir navedeno, Društvo je radi postupanja sukladno odredbama Zakona te radi izbjegavanja bilo kakvih rizika povezanih sa sporovima vezanih uz ugovorne odredbe, bilo dužno na jasan i transparentan način sastaviti ugovorne odredbe iz kojih će primatelju leasinga biti jasni svi elementi ugovora, a posebice mogućnost izmjene kamatne stope kao bitnog sastojka ugovora o leasingu, a ne da ono bude predmet usmenog dogovora s primateljem leasinga. Iako odredbe ZOO-a dopuštaju usmene dopune i pogodbe, Hanfa napominje da je Društvo kao regulirani subjekt financijskog tržišta dužno postupati sukladno odredbama Zakona koje u ovom slučaju predviđaju sklapanje ugovora o leasingu isključivo u pisanom obliku.

Društvo u Prigovoru navodi da je imalo pravnu osnovu za primjenu minimalne kamatne stope, a istovremeno se u tijeku nadzora očitivalo da minimalna kamatna stopa omaškom nije bila navedena u ugovornim odredbama te je ta omaška naknadno uklonjena navođenjem minimalne kamatne stope u ugovoru. Ako Društvo smatra da je jasno i transparentno ugovorilo primjenu minimalne kamatne stope nejasno je zašto je pristupilo ispravku ugovornih odredbi na način da je u istima jasno iskazalo minimalnu kamatnu stopu.

Hanfa se ne slaže s navodima Društva da Društvo nije jednostrano promijenilo kamatne stope. Ugovornim odredbama je bilo definirano da se kamatna stopa usklađuje s promjenama ugovorene referentne kamatne stope. Istim nije bilo propisano da će se kamatna stopa prestati usklađivati kada sukladno promjenama referentnih kamatnih stopa dođe na razinu početno ugovorene nominalne kamatne stope. S obzirom da minimalna kamatna stopa nije bila ugovorena, a Društvo ju je primijenilo odnosno prestalo je usklađivati kamatne stope s promjenama referentnih kamatnih stopa jasno je da kamatna stopa nije bila kakva je trebala biti sukladno ugovornim odredbama odnosno da ju je Društvo promijenilo. S obzirom da nije jasno obavijestilo primatelja leasinga da je prestalo usklađivati kamatne stope odnosno da je

primijenilo minimalnu kamatnu stopu te da za navedeno nije tražilo suglasnost primatelja leasinga jasno je da je Društvo izmijenilo kamatnu stopu jednostrano.

Vežano za primjenu minimalne kamatne stope od 4% (Društvo ju u Prigovoru naziva zaštitna kamatna stopa) Društvo u Prigovoru ponavlja navode iz svog očitovanja danog u tijeku nadzora u kojima se navodi da je istu primijenilo iz razloga poremećaja na tržištu. Navodi da su početne kamatne stope u ugovorima o leasingu iznosile oko 8% te da su se zbog činjenice naglog pada EURIBOR-a kojeg nisu pratili i uvjeti refinanciranja na tržištu „prepolovile“, čime je došlo do očitog nesrazmjera u primanju i davanju između ugovornih stranaka i znatne štete za Društvo te da su efekti poremećaja na tržištu raspoređeni između Društva i primatelja leasinga, s time da je 3/4 negativnog efekta podnijelo Društvo. Društvo ističe da su primatelji leasinga bili obaviješteni putem računa o trenutnoj kamatnoj stopi i korištenju zaštitne kamatne stope od 4%, te na visinu iste nisu prigovarali, a što je i logično jer je i ta kamata bila iznimno povoljna za njih za cijelo razdoblje trajanja ugovora.

Ugovorima o leasingu Društvo je primateljima leasinga financiralo određene objekte leasinga na način da ih je kupilo od dobavljača te ih dalo na korištenje primateljima leasinga, a primatelji leasinga su za to korištenje bili dužni plaćati određenu naknadu koja je osim otplate nabavne vrijednosti objekta leasinga sadržavala i određenu kamatu. Činjenica je da su se Društvu uslijed ugovornog usklađivanja s padom 3m EURIBOR-a značajno smanjile kamatne stope u ugovorima o leasingu u odnosu na početne kamatne stope čime su se Društvu smanjili kamatni prihodi, ali je također činjenica da su se uslijed pada 3m EURIBOR-a značajno smanjile i kamatne stope u primljenim kreditima kojima su ti ugovori o leasingu financirani. Prema tome, Hanfa smatra da zbog smanjenja 3m EURIBOR-a nije došlo do nesrazmjera u primanju i davanju između ugovornih strana i znatne štete za Društvo kako je to Društvo navelo u Prigovoru.

Nadalje, Društvo navodi da je dio efekata poremećaja na tržištu prebacilo na primatelja leasinga. Neraskidivi dio poslovanja Društva kao pružatelja financijskih usluga je i preuzimanje određenih rizika radi ostvarivanja određene dobiti te se stoga Društvo u svom poslovanju izlaže raznim rizicima među kojim su i rizici tržišnih poremećaja. Pri tome je Društvo dužno upravljati rizicima kojima se izlaže na adekvatan način, a ne ih prebacivati na primatelje leasinga na način da im povećava kamatne stope u ugovorima o leasingu. Slijedom navedenog, Hanfa ne vidi opravdanost prebacivanja negativnih efekata koji su nastali materijalizacijom rizika na primatelje leasinga posebice uzimajući u obzir da se navedeni efekti ne tiču ugovornih odnosa s Društvom.

Društvo u Prigovoru ističe da je promjena visine obroka kod ugovora o operativnom leasingu bila ugovorena točkom 6.2. općih uvjeta kojim je definirano da se „*usklađivanja visine jamčevine, obroka leasinga ili drugih plaćanja iz Ugovora uslijed promjene valutnih tečajeva, promjene valute Ugovora/valute plaćanja, promjena uvjeta financiranja, kao i promjene ostalih uvjeta navedenih u točkama 19. i 20. ovih ugovornih uvjeta ne smatraju izmjenom ili dopunom Ugovora, time da se za takva usklađivanja ne traži se suglasnost primatelja leasinga.*“ Društvo navodi kako su se zbog znatnog poremećaja na tržištu i promjene uvjeta refinanciranja i financiranja ispunili preduvjeti za promjenu mjesečnog obroka te da je Društvo o tome obavijestilo primatelja leasinga.

Iz citirane odredbe općih uvjeta proizlazi da se leasing obrok može mijenjati zbog promjene uvjeta financiranja, kao i promjene ostalih uvjeta navedenih u točki 20. Općih uvjeta. U točki 20.1. je navedeno da je kamatna stopa promjenjiva i ovisi o uvjetima financiranja na tržištu. Uvidom u ugovornu dokumentaciju ugovora o operativnom leasingu sklopljenih do 2015. utvrđeno je da u istima nije bila ugovorena kamatna stopa temeljem koje bi se obračunavao leasing obrok niti je bilo određeno da je leasing obrok vezan uz promjene neke referentne kamatne stope. Slijedom navedenog, Hanfa smatra da ugovorene odredbe ugovora o operativnom leasingu nisu davale pravo Društvu da usklađuje leasing obroke s promjenama 3m EURIBOR-a, kao ni da primjenjuje minimalnu kamatnu stopu, a pogotovo zato što su

leasing obroci (zbog primjene interno određene minimalne kamatne stope) mogli samo rasti u odnosu na inicijalno ugovorene. Društvo je u očitovanju danom u tijeku nadzora samo navelo da se slaže da je postojala nedorečenost i netransparentnost kojim je uređena promjena leasing obroka i primjena minimalne kamatne stope što je i samo zaključilo te je poduzelo određene aktivnosti u svrhu izmjene ugovornih odredbi ugovora o operativnom leasingu.

Citirane odredbe općih uvjeta ugovora o operativnom leasingu predviđaju mogućnost izmjene leasing obroka uslijed promjene uvjeta financiranja. No nejasno je što znači pojam „promjene uvjeta financiranja“. Prilikom sklapanja ugovora o leasingu Društvo i primatelji leasinga su ugovorili uvjete financiranja, a to kod ugovora o operativnom leasingu predstavlja upravo visina leasing obroka. Promjena uvjeta financiranja bi značila promjenu uvjeta o kojima su se ugovorne strane usuglasile prilikom sklapanja ugovora odnosno o promjeni samog leasing obroka. Iz navedenog proizlazi da ugovornim odredbama nije jasno određeno kako se i zašto leasing obroci mogu mijenjati odnosno da Društvo nije imalo pravnu osnovu za izmjenu leasing obroka kod ugovora o operativnim leasingu.

Nadalje, samim navođenjem u općim uvjetima da se usklađivanje leasing obroka zbog određenih razloga ne smatra izmjenom i dopunom ugovora te da se za navedeno ne traži suglasnost primatelja leasinga ne znači da ta odredba pruža pravnu osnovu za takvo postupanje Društva. Činjenica je da su ugovorne strane slobodne ugovoriti međusobne odnose, ali je činjenica i da ugovorne odredbe ne mogu biti protivne odredbama ZOO-a kojima je propisano da se ugovorne strane moraju usuglasiti o bitnim sastojcima ugovora i njenim izmjenama. Leasing obrok nedvojbeno predstavlja bitan sastojak ugovora o leasingu te su se ugovorne strane trebale usuglasiti o njegovim izmjenama.

Slijedom navedenog, analizom ugovornih odredbi utvrđeno je da kod ugovora o operativnom leasingu nije bila propisana primjena minimalne kamatne stope odnosno nije bilo ugovoreno niti usklađivanje s promjenom neke referentne kamatne stope da bi se ovisno o njenim kretanjima eventualno primjenjivala neka minimalna kamatna stopa.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da je minimalna kamatna stopa kod ugovora o financijskom leasingu bila dogovorena s primateljima leasinga prije zaključenja ugovora o leasingu te da je ista rezultat promjene kamatne stope koja je definirana Općim uvjetima. Vezano za zaštitnu kamatnu stopu od 4%, Društvo navodi da je samom mogućnosti primjenjivanja promjene kamatne stope predviđena i mogućnost primjene takve zaštitne kamatne stope.

Nadzorom je nedvojbeno utvrđeno da kod ugovora o financijskom leasingu nije bila ugovorena minimalna kamatna stopa niti način njene primjene. Naime, općim uvjetima financijskog leasinga vozila je definirano da je „*kamatna stopa promjenjiva i vezana uz promjenu tromjesečnog EURIBOR-a sukladno odluci Uprave PBZL-a*“ dok je općim uvjetima ugovora o financijskom leasingu nekretnina definirano da je „*kamatna stopa promjenjiva i ovisi o uvjetima refinanciranja na tržištu.*“

Društvo u Prigovoru navodi da je samim navođenjem mogućnosti primjenjivanja promjene kamatne stope u općim uvjetima predviđena i mogućnost primjene minimalne kamatne stope. Iz odredaba ugovora o financijskom leasingu (osim onih kojima se financiraju nekretnine) proizlazi da se kamatne stope mogu mijenjati zbog promjena 3m EURIBOR-a međutim iz istih ne proizlazi da se kamatna stopa može mijenjati na način da se primjenjuje, od strane Društva određena, minimalna kamatna stopa.

Nadalje, iako je u općim uvjetima ugovora o financijskom leasingu nekretnina propisano da se kamatna stopa može mijenjati zbog „promjene uvjeta refinanciranja na tržištu“ iz navedenih odredaba općih uvjeta nije jasno određeno na koji se način mijenja kamatna stopa u slučaju promjene uvjeta refinanciranja odnosno nije određeno da se kamatna stopa može mijenjati primjenom minimalne kamatne stope. Također, iz navedenih odredaba općih uvjeta nije jasno određeno o čemu ovisi promjenjivost kamatnih stopa odnosno što znači pojam „uvjeti

refinanciranja na tržištu novca“. Ukoliko bi se navedenu odredbu tumačilo na način da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira svoje poslovanje (ugovore o leasingu) nejasno je odnosi li se ta promjena na promjenu nominalne kamatne stope ili na promjenu kamatne marže kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope. Također je nejasno odnosi li se ta promjena na promjenu uvjeta financiranja u već sklopljenim ugovorima o kreditu (kojima su financirani aktivni leasing ugovori) kod kojih je u tijeku njihovog trajanja došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (kamatnih stopa/marži). Ili se ta promjena odnosi na promjenu (povećanje) prosječnog troška refinanciranja do kojeg je došlo iz razloga povećanja kamatnih stopa/marži u novim kreditima u odnosu na postojeće kredite. Nadalje, iz navedene odredbe općih uvjeta nije jasno u kojem bi se smjeru trebala kretati promjena uvjeta refinanciranja (kamatnih stopa/marži) da bi se na osnovu takve promjene vršila promjena kamatne stope u ugovorima o leasingu odnosno da li se promjene kamatne stope vrše samo kod rasta troška refinanciranja ili u oba smjera.

Slijedom navedenog iz ugovora o financijskom leasingu (osim onih kojima se financiraju nekretnine) nije proizlazilo da bi se mogla primijeniti minimalna kamatna stopa. Kod ugovora o financijskom leasingu nekretnina je predviđena mogućnost promjene kamatne stope zbog promjene uvjeta refinanciranja, ali su nejasno određeni način i razlozi promjene te kamatne stope. Uzimajući u obzir navedeno, Hanfa ostaje kod navoda iz Zapisnika da Društvo nije imalo jasnu pravnu osnovu da mijenja kamatnu stopu/leasing obroke na način da primjenjuje minimalnu kamatnu stopu.

Društvo nadalje u Prigovoru navodi da su tijekom trajanja ugovora o leasingu, a nakon svakog mijenjanja tromjesečnog EURIBOR-a, primatelji leasinga putem prvog sljedećeg računa obavještavani o novoj kamatnoj stopi i iznosu mjesečne rate za sljedeće tromjesečno razdoblje. Društvo navodi da su time primatelji leasinga bili obaviješteni o početku primjene minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi i primjeni zaštitne kamatne stope od 4%.

Također Društvo navodi da su primatelji leasinga u svakom trenutku tijekom trajanja ugovora o leasingu imali pravo osporiti visinu računa, a samim time i visinu kamatne stope te da je tijekom cjelokupnog poslovanja podnesen samo jedan prigovor koji se odnosi na primjenu zaštitne kamatne stope od 4%, te nijedan prigovor vezan za primjenu minimalne kamatne stope, dok su protiv Društva podnesene tri tužbe u toj materiji.

Društvo u Prigovoru ističe da je prilikom promjene kamatnih stopa pravovremeno obavijestilo primatelje leasinga o navedenom, te da nije izbjegnuto utjecaj primatelja leasinga na izmjene bitnog sastojka ugovora o leasingu.

Nadzorom je utvrđeno da su kod ugovora o financijskom leasingu primatelji leasinga uslijed promjene 3m EURIBOR-a o novoj kamatnoj stopi bili obaviješteni na način da je na računima bio iskazan postotni iznos ugovorene kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata te vrsta referentne kamatne stope (3m EURIBOR) i postotni iznos kamatne marže. Slijedom navedenog, za očekivati je bilo da je zbroj kamatne marže i tržišne vrijednosti 3m EURIBOR-a u trenutku usklađivanja trebao odgovarati iznosu ugovorene kamatne stope iskazane na računu. Međutim, u trenutku primjene minimalne kamatne stope zbroj kamatne marže iskazane na računu i tržišne vrijednosti referentne kamatne stope nije odgovarao iskazanoj kamatnoj stopi na računu iz čega je jasno da Društvo u izračun nije uzelo tržišnu vrijednost 3m EURIBOR-a, a što je suprotno ugovornim odredbama. Pored navedenog, računi izdani primateljima leasinga nisu sadržavali nikakvu informaciju da je Društvo prestalo usklađivati promjenjive kamatne stope s padom 3m EURIBOR-a odnosno da je Društvo počelo primjenjivati minimalnu kamatnu stopu. Prema tome, navedeni računi su sadržavali netočnu informaciju iz koje je primatelj leasinga mogao pogrešno zaključiti da se kamatna stopa iskazana na računu sastoji od kamatne marže i trenutne tržišne vrijednosti 3m EURIBOR-a.

S obzirom da o korištenju netržišne vrijednosti referentne kamatne stope odnosno korištenju minimalne kamatne stope primatelj leasinga nije bio obaviješten, te da su na računima bili iskazani pogrešni podaci, Hanfa smatra da primatelju leasinga nije na transparentan način prezentirana struktura kamatne stope te da na osnovu tih informacija nije mogao imati saznanja da se kamatna stopa promijenila.

Kod ugovora o operativnom leasingu u trenutku primjene minimalne kamatne stope na računima izdanim za leasing obrok bila je iskazana samo visina izmijenjenog leasing obroka. Iz sadržaja navedenih računa primatelj leasinga nije mogao imati saznanja da se leasing obrok promijenio zbog primjene minimalne kamatne stope koja nije bila ni ugovorena.

Nadalje, vezano uz navod Društva da primatelji leasinga nisu iznosili prigovore na primjenu minimalne kamatne stope Hanfa ističe da se ne može uvjeriti u istinitost navedene tvrdnje Društva jer ne raspolaže saznanjima o eventualnim prigovorima primatelja leasinga dostavljenih Društvu. Počinjene nepravilnosti od strane Društva treba staviti i u kontekst vremena kada su počinjene odnosno u vrijeme značajnog pada 3m EURIBOR-a koje je uzrokovalo znatno smanjenje fakturiranih rata/obroka u korist primatelja leasinga te je stoga primateljima leasinga bilo otežano detektirati da se leasing rate/obroci nisu smanjili u dovoljnoj mjeri, a što je vjerojatno doprinijelo i broju podnesenih prigovora. Bez obzira na navedeno broj podnesenih prigovora od strane primatelja leasinga ne mijenja činjenično stanje utvrđeno nadzorom.

Slijedom navedenog, Hanfa ne prihvaća Prigovor Društva te ostaje kod navoda iz Zapisnika da primatelji leasinga nisu bili obaviješteni o promjeni kamatne stope odnosno o primjeni minimalne kamatne stope na adekvatan način te da je takvim obavješćavanjem o promjeni kamatnih stopa/leasing obroka izbjegnuto utjecaj primatelja leasinga na izmjenu bitnih sastojaka ugovora o leasingu. Sve navedeno dokazuje da su kamatne stope/leasing obroci izmijenjeni jednostrano od strane Društva čime je Društvo postupilo suprotno članku 247. ZOO iz 2008.

Vezano uz razloge za primjenu minimalnih kamatnih stopa Društvo u Prigovoru navodi da je opravdani razlog za promjenu kamatnih stopa bio poremećaj na tržištu uslijed drastičnog pada tromjesečnog EURIBOR-a i strukturalnog poremećaja kod formiranja ukupne aktivne i pasivne kamate. Društvo navodi da je ukupna pasivna kamata u kreditima Društva u razdoblju od 2006. do 2008. iznosila 4,96% (2006.), 5,94% (2007.) i 6,48% (2008.) dok je marža kreditora bila oko 20% ukupne kamate, odnosno prosječno oko 1,3 postotna poena. Navodi se da naglim padom EURIBOR-a, a posljedično i ukupne kamate, banke kreditori Društva podižu svoju maržu od sredine 2009. pa do kraja 2012. na iznos od 2,99 postotna poena. Društvo navodi da je to srednjoročno povećanje marže od strane kreditora za cca 1,7 postotna poena, a koje je uvjetovano zbog "ukidanja" EURIBOR-a, dovelo do uvođenja zaštitne kamatne stope od 4%. Društvo navodi da je padanje kamata u ovom razdoblju samo prividno, dok je zapravo kamata bila skuplja za Društvo. Društvo navodi da su se ugovorene marže za odobrene ugovore o leasingu od 2006. do 2008. približavale razini koja je manja od jedan posto u odnosu na maržu na kredite u razdoblju nakon 2009. godine. Također, kamatna marža na kredite postupno raste po godinama, odnosno iznosi 1,36% (2009.), 1,98% (2010.), 2,29% (2011.) i 2,99% (2012.), te ukupna kamata na zaduženja u razdoblju nakon promjene politike formiranja EURIBOR-a iznosi 2,88% u 2010., 3,84% u 2011. i 3,21% u 2012. godini. Društvo nadalje navodi da je kao jedini odgovor na očekivanu politiku u međunarodnim kretanjima u formiranju pasivne kamate uvelo zaštitnu kamatu koja se aktivira kada ukupna kamata padne ispod 4% s čime se Društvo štiti da mu trošak financiranja nije iznad kamate na plasmane.

Slijedom navedenog, Društvo smatra da je imalo opravdane razloge za promjenu kamatnih stopa. Društvo opreza radi, navodi da u slučaju da Hanfa i nadalje zaključuje da je kod primjene minimalne kamatne stope koja je jednaka početno ugovorenoj kamatnoj stopi Društvo jednostrano mijenjalo kamatne stope, razlozi Društva koje je prethodno navelo za primjenu zaštitne kamatne stope, odnose se i na te slučajeve.

Navodi Društva iz Prigovora u bitnome se ne razlikuju od navoda Društva iz očitovanja danog u samom postupku nadzora. S obzirom da Društvo u Prigovoru nije dostavilo nikakve nove dokaze koji bi doveli u pitanje nadzorom utvrđeno činjenično stanje Hanfa ostaje kod navoda utvrđenih u Zapisniku.

Naime, iz Prigovora Društva kao i očitovanja danog u tijeku nadzora proizlazi da je razlog primjene minimalne kamatne stope u ugovorima o leasingu predstavljao drastični pad EURIBOR-a te povećanje kamatnih marži u ugovorima o kreditu kojima je Društvo financiralo svoje poslovanje.

Kako je prethodno navedeno kod ugovora o financijskom i operativnom leasingu vozila ugovornim odredbama nije bila predviđena mogućnost promjene kamatnih stopa/leasing obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja tako da bi se navedeni razlozi eventualno mogli odnositi samo na ugovore o financijskom leasingu nekretnina gdje je propisano da se kamatna stopa može mijenjati zbog promjene uvjeta refinanciranja.

Nadzorom je utvrđeno da je Društvo ugovore o leasingu sklopljene na duži rok s promjenjivom kamatnom stopom (koja se sastojala od određene kamatne marže i vrijednosti 3m EURIBOR-a) uglavnom financiralo kreditima dobivenim od članica Grupe Intesa također sklopljenim na duži rok (3 do 4 godine) s promjenjivom kamatnom stopom (koja se sastojala od određene kamatne marže i vrijednosti 3m EURIBOR-a) iz čega proizlazi da je Društvo imalo usklađenu ročnu, valutnu i kamatnu strukturu izvora financiranja i plasmana. Kamatnu maržu u ugovorima o leasingu Društvo je strukturiralo na bazi kamatne marže iz primljenih kredita te je upravo razlika između kamatne marže u ugovorima o leasingu i kamatne marže u primljenim kreditima predstavljala dobit Društva (neto kamatna marža). S obzirom da su i izvori financiranja i plasmani ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 3m EURIBOR, utjecaj promjene 3m EURIBOR-a trebao je biti neutralan na neto kamatnu maržu Društva.

Činjenica je da je uslijed poremećaja na tržištu došlo do promjene u strukturi promjenjivih kamatnih stopa odnosno da se udjel referentne kamatne stope smanjio, a udjel kamatne marže povećao, ali je činjenica da se navedena strukturna promjena dogodila i u kamatnim stopama u ugovorima o leasingu i u kamatnim stopama u primljenim kreditima kojima je Društvo financiralo te ugovore o leasingu. Prema tome, Društvu su se uslijed ugovornog usklađivanja s padom 3m EURIBOR-a značajno smanjile kamatne stope u ugovorima o leasingu u odnosu na početne kamatne stope, ali je činjenica da su se iz istog razloga smanjile i kamatne stope u primljenim kreditima kojima su ti ugovori o leasingu financirani. Slijedom navedenog, Hanfa smatra da zbog smanjenja 3m EURIBOR-a nije došlo do nesrazmjera u primanju i davanju između ugovornih strana i znatne štete za Društvo kako je to Društvo navelo u Prigovoru te da navedeno ne može biti opravdani razlog za promjenu kamatne stope odnosno za bezugovornu primjenu minimalne kamatne stope.

Pored navedenog, uvidom u kretanja primljenih kredita (kojima je Društvo financiralo ugovore o leasingu) u razdoblju od 2006. do 2011. utvrđeno je da za vrijeme trajanja tih kredita nije došlo do povećanja inicijalno ugovoreni kamatnih marži odnosno nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu. Naprotiv, kod jednog ugovora o kreditu sklopljenog 22. rujna 2006. (na kojeg se krajem 2009. odnosilo 47% kreditnih obveza) u tijeku njegovog trajanja u 2009. došlo je do smanjenja kamatne marže sa 1,6% na 0,43%, a što je utjecalo na smanjenje prosječne ponderirane marže na primljene kredite. Po isteku navedenih kredita Društvo je sklapalo nove kredite uglavnom s većom kamatnom maržom. Činjenica je da su se u navedenom razdoblju kamatne marže u novosklopljenim kreditima povećavale u odnosu na kamatne marže u prethodno sklopljenim kreditima iz razloga kriznih okolnosti i povećanja premije rizika na Republiku Hrvatsku (credit default swap) te da je porast kamatnih marži u novosklopljenim kreditima utjecao na porast prosječnog troška refinanciranja Društva. Međutim, pod uvjetom adekvatnog upravljanja rizicima (kamatna i ročna usklađenost izvora i plasmana), novosklopljenim kreditima bi trebali biti financirani novi ugovori o leasingu kod kojih je Društvo ugovaralo inicijalno veće kamatne

marže u odnosu na prethodno sklopljene ugovore o leasingu te se tako trebala povećati i prosječna kamatna marža u ugovorima o leasingu. Slijedom navedenog, porast kamatnih marži u novosklopljenim kreditima (kojima bi se trebali financirati novi ugovori o leasingu) zbog promjena na tržištu ne bi trebao utjecati na porast kamatnih stopa u već sklopljenim ugovorima o leasingu, već samo u novim.

Slijedom navedenog, Hanfa ostaje kod navoda iz Zapisnika da Društvo, osim što nije imalo jasnu ugovornu osnovu te da o tome nije na adekvatan način obavijestilo primatelje leasinga, nije imalo niti opravdane razloge za povećanje kamatnih stopa odnosno primjenu minimalne kamatne stope u ugovorima o leasingu.

Vezano za odredbe ugovora, a za koje Hanfa navodi da su sastavljene suprotno ZOO-u iz 2008., Društvo u Prigovoru ističe da Zapisnikom o obavljenom nadzoru od 2. listopada 2015. (KLASA: UP/I-973-06/15-01/09, URBROJ: 326-01550-551-15-2) kojeg je izradila Hanfa u postupku posrednog nadzora provjere usklađenosti ugovora o leasingu sa Zakonom o leasingu i Pravilnikom o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope nije utvrđeno da postoje takve nepravilnosti. Društvo navodi da je Hanfa tijekom 2015. provela nadzor ugovornih odredbi, te nije utvrdila da kod ugovornih odredbi koje definiraju promjenu kamatne stope postoji bilo kakva nepravilnost ili nezakonitost uslijed čega je nepobitna činjenica da su ugovorne odredbe sastavljene sukladno Zakonu o obveznim odnosima.

Činjenica je da je Hanfa obavila posredni nadzor nad poslovanjem Društva te da je 2015. sastavila zapisnik o obavljenom nadzoru. Predmet nadzora bila je provjera formalne usklađenosti ugovora o leasingu s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima pri čemu je Hanfa provjeravala sadržaj obrazaca ugovora te pripadajućih općih uvjeta važećih početkom 2015. godine. Dakle, Hanfa je u tom nadzoru pregledavala ugovorne odredbe te provjeravala njihovu usklađenost s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima. U dijelu reguliranja kamatnih stopa/leasing obroka odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima propisano je da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata te nominalnu i efektivnu kamatnu stopu, dok ugovor o operativnom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka. Hanfa je u tom nadzoru utvrdila nepravilnosti u dijelu iskazivanja iznosa, broja i rokova plaćanja pojedinih rata/obroka te je Društvu rješenjem naložila usklađivanje ugovornih odredbi s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima.

Pored navedenog, sadržaj navedenih ugovora iz 2015. bio je različit od sadržaja ugovora koje je Hanfa osporavala u ovom postupku nadzora (većinom ugovori sklopljeni u 2008.) tako da se činjenično stanje utvrđeno u tom nadzoru ne može dovesti u vezu s činjeničnim stanjem utvrđenim u ovom nadzoru. Naime, u tom nadzoru pregledavane odredbe ugovora o financijskom i operativnom leasingu vozila nisu sadržavale odredbe da je kamatna stopa promjenjiva ovisno o uvjetima refinanciranja na tržištu.

Pored navedenog, u odredbama ugovora o leasingu koji su bili predmet tog nadzora nije bila ugovorena minimalna kamatna stopa niti je na bilo koji način bila propisana njena primjena. S obzirom da predmet tog nadzora nije bila provjera postupanja Društva, Hanfa nije mogla niti utvrditi da Društvo bezugovorno primjenjuje minimalnu kamatnu stopu, a kako je to utvrđeno u ovom nadzoru.

Društvo u zaključku Prigovora ponavlja navode iz Prigovora te smatra da je dokazalo: da nije bez osnove prestalo usklađivati kamatne stope s promjenama referentnih kamatnih stopa, da je prije zaključenja ugovora o leasingu obavijestilo primatelje leasinga o ugovorenoj minimalnoj kamatnoj stopi, da ugovorne odredbe nisu bile sastavljene suprotno ZOO-u iz 2008, da je prilikom promjene kamatnih stopa pravovremeno obavijestilo primatelje leasinga o navedenom, te da nije izbjegnuto utjecaj primatelja leasinga na izmjene bitnog sastojka ugovora o leasingu, da je imalo opravdane razloge za promjenu kamatne stope u ugovorima o leasingu odnosno primjenu zaštitne kamatne stope te da slijedom toga Društvo, odnosno članovi

njegove Uprave, naplatom leasing rata/obroka nisu postupali nesavjesno i nepošteno, te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, već naprotiv da su postupali u svrhu zaštite interesa Društva i u svrhu zaštite integriteta leasing tržišta te da je poslovanje Društva bilo u skladu s odredbama tada važećeg Zakona iz 2006., te da članovi Uprave nisu postupali suprotno članku 22. Zakona iz 2006.

Hanfa smatra da je argumentirano osporila sve navode Društva iz Prigovora te ostaje kod utvrđenja opisnih u Zapisniku da je Društvo jednostrano i selektivno promijenilo inicijalno ugovorene kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke na način da je primijenilo minimalnu kamatnu stopu pri čemu kao podlogu za navedeno nije imalo jasne ugovorne odredbe i opravdane razloge te o navedenim izmjenama nije na primjeren način obavijestilo primatelje leasinga te je na taj način u razdobljima korištenja minimalne kamatne stope (neusklađivanju s promjenama referentne kamatne stope) obračunalo primateljima leasinga veći iznos leasing rata/obroka od inicijalno ugovorenih. Navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg Zakona i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. Zakona iz 2006. Pored navedenog, Društvo odnosno članovi njegove uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. Zakona.

Slijedom navedenog, Hanfa je odlučila da je Društvo dužno dostaviti pisano očitovanje Hanfi o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene na način da je od 2009. u određenom trenutku ugovornog odnosa prestalo usklađivati promjenjive kamatne stope (temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke) s promjenama tržišnih vrijednosti referentnih kamatnih stopa odnosno primijenilo je interno određenu minimalnu kamatnu stopu iako ista nije bila ugovorena, a kako je to naloženo u točki 1. izreke ovog Rješenja.

2. Razmatrajući obim i utjecaj utvrđenih nepravilnosti na korisnike usluga leasinga Hanfa je sukladno članku 101. stavku 2. točki 7., a u svezi članka 101. stavka 1. točke 4. Zakona naložila Društvu posebnu nadzornu mjeru objave obavijesti o donesenom predmetnom rješenju na internetskoj stranici Društva te postavljanje mrežne veze na predmetno rješenje koje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe, kao i zabranu uklanjanja navedene obavijesti sa početne internetske stranice Društva u razdoblju od 60 (šezdeset) dana od dana objave kako bi sve zainteresirane osobe bile obavještene o navedenom nalogu.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, provedenog na temelju odredbe članaka 78. Zakona, a sukladno članku 9. i 96. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09, dalje u tekstu: ZUP), odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. ZUP-a.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Hanfa je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Hanfi primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. ZUP-a.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman

KLASA: UP/I 973-06/21-01/01
URBROJ: 326-01-50-52-521-21-6
Zagreb, 22. travnja 2021.